

कृषि उत्पन्न बाजार समिती, वडज

एक चिकित्सक अभ्यास

स्म. फिल. प्रबंधासाठी प्रश्नावली

गावाचे नाव : -----

- १) १. नाव :
 २. वय :
 ३. जात :
 ४. शिक्षण : निरक्षर-प्राथमिक-माध्यमिक-उच्च माध्यमिक
 ५. कुटुंबातील स्थान व्यक्ती :
 ६. स्त्री :
 ७. पुरुष :
- २) वार्षिक उत्पन्न :

वर्ष	वार्षिक उत्पन्न (रुपये)
१९८०-८१	
१९८१-८२	
१९८२-८३	
१९८३-८४	
१९८४-८५	
१९८५-८६	
१९८६-८७	
१९८७-८८	
१९८८-८९	

६) तुमच्या मते बाजार समिती स्थापन करण्यामागे कोणता हेतू आहे ?

१. शेतकऱ्यांच्या शेतमालाचे त्वरीत वितरण करणे.
२. व्यापारी समाजास सहाय्य करणे.
३. काहीही नाही.

७) तुमच्या गावापासून बाजार आवारापर्यन्त शेतमाल वाहतूकीसाठी कोणते साधन वापरता.

----- बैलगाडी ट्रॅक्टर ट्रक -----

स्वतःची
माडोत्री

८) १. शेतमालाची विक्री, स्वच्छता, प्रतवारी करून होय-नाही
करता काय ?

२. शेतमाल बाजारात नेण्यापूर्वी त्याचे वजन होय-नाही
करता काय ?

९) १. पिकांचा हंगाम संपल्यावर लगेच त्याची होय-नाही
साठवणूक करता काय ?

असल्यास -

काफायतशीर किंमत नसल्यामुळे -

साठवणूकीची दामता असल्यामुळे -

किंमती वाढण्याच्या अपेक्षेने -

इतर शेतकरी साठवितात म्हणून -

२. साठवणूकीचे ठिकाण -

स्वतःचे घर

स्वतःचे गोडावन

माळ्याने गोडावन

सहकारी संस्थांचे गोडावन

इतर.

३. तुम्ही शेतमाल बाजार आवारामध्ये नेत्यावर शेतमालाची व्यवस्था कशी करता ?

मार्केटयार्ड मधील गोडावून मध्ये ठेवता काय ? होय-नाही

व्यापा-याच्या मालकीचे गोडावून

वखार महामंडळाच्या मालकीचे गोडावून

मार्केट फेडरेशनच्या मालकीचे

४. मार्केट यार्ड मधील साठवणूक सोय पुरेशी आहे काय ? होय-नाही

५. यापेक्षा साठवणूक सोयी पुरविण्यासाठी तुम्ही कोणत्या संस्थेस प्रोत्साहित कराल ? (✓ संपूर्ण करा)

केंद्रीय वखार महामंडळ

राज्य वखार महामंडळ

बाजार समिती

१०) १. बाजारातील व्यापा-यांचा दुराचार -

अविश्वासार्ह वजने मापे

सारख्या प्रतीच्या मालाची वेगवेगळी किंमत

धर्मादाय व व्यापारी वर्गाच्या हितासाठी रक्कम

नमुन्यासाठी अधिक शेतमाल

न परवडणारे चाजिस-आकार

हालक्या प्रतीचा माल - असा आरोप

काहीही प्रश्न नाही

२. हा दुराचार थांबविण्यासाठी आपल्या सूचना :

तंतोतंत कायद्याची अंमलबजावणी

मजतेदारी मिळण्याजोग्या कायद्याची अंमलबजावणी

काहीही मत नाही.

३. बाजारातील कमिशन रजटची गरज काय ?

शेती प्रक्रियेत कर्ज देतो म्हणून

साठवणूक व सरदाण सोयी देतो म्हणून

विना-विलंब शेतमालाची विक्री करतो

बाजाराची माहिती देतो

विक्रीची हमी देतो

मागणी नसलेल्या मालाची विक्री करतो

काहीही गरज नाही.

४. बाजार फी कशी आकारतात
कायचाप्रमाणे-अधिक-अनिश्चित
५. बाजारात सततची बजावट करतात का ?
कायदानुसार-कायद्यातील तरतुदीपेक्षा अधिक-काहीही मत नाही.
६. बाजारात कमिशन सर्जट कडून विक्री होण्यास काय कालावधी लागतो :
त्वरीत-१ महिन्यात-३ महिन्यात.
७. बाजार आवारात जाण्यास तुम्हाला अडथळे येतात का ?
दलाल-व्यापारी-नाही.
८. व्यापारी वा दलाल तुमच्या गावी येऊन शेतमालाची खरेदी करतात का ?
होय-नाही
९. तुम्ही शेतमालाची विक्री कोणाकडे करता ?
बाजार आवार-खाजगी व्यापारी
- ११) १. शेतमाल बाजार पेठेविषयी माहिती देणारे महत्वाचे साधन ?
(✓ संपूर्ण करा)
शेती विभाग
रेडिओ
बातमीपत्र
व्यापारी व कमिशन सर्जट
इतर शेतकरी-र्यामार्फत
अधूनमधून तुम्ही बाजारपेठेस भेट देता.
२. बाजारपेठे विषयी माहिती न मिळण्याबाबत कधी प्रसंग आला आहे काय ?
नेहमी-कधीतरी-कधीच नाही.
- १२) बाजार आवारात तुम्ही कर्ज कोणाकडून घेता ? (✓ संपूर्ण करा)
सहकारी संस्था
व्यापारी बँका
खाजगी व्यापारी
कमिशन सर्जट
कर्ज घेत नाही.

१३) तुमच्या शेतमालास मार्केटयार्ड मध्ये योग्य किंमत मिळते होय-नाही का ?

१४) कृषि उत्पन्न बाजार समितीमुळे तुम्हांस काय फायदा झाला ते प्राधान्यक्रमाने सांगा

- () बाजार फी योग्य असते.
- () बाजार कारभार नियंत्रित झाला.
- () काटेकोर वजन-मापन पध्दतीचा वापर.
- () विश्वसनीय बाजार माहिती उपलब्ध.
- () सुल्या लिलाव पध्दतीचा वापर.
- () विक्रय वाढावा वाढला.
- () स्फुरीत बी-बीयाणे वापर वाढला.
- () साते-जंत नाशकांचा वापर वाढला.
- () बाजार कार्यासाठी परवानाधारक मध्यस्थ असतात.
- () बाजार यंत्रणेवर निरीक्षाणाची गरज भासली.
- () सरकारी खरेदी व किंमत निश्चिती.
- () जनावरांच्या पाण्याची व्यवस्था, शेतकरी निव्वस दिवाबची, साठवणक सोयी वाढल्या.
- () आवक साठा आणि किंमतीच्या विश्वसनीय आकड्यांचा पाठपुरावा करता आला.

१५) वडूज बाजार आवार याबाबत तुमच्या काय अडचणी आहेत, त्या प्राधान्य क्रमाने सांगा :

- () किमान सेवा - सुविधांची गैरसोय.
- () शेतमालाच्या विक्रीस विलंब.
- () अनधिकृत आकार.
- () कर्जाचर अभाव.
- () साठवणक सोयीचा अभाव.
- () वाहतूक व दळणवळण सोयीचा अभाव.
- () प्रतवारीचा अभाव.
- () वजन मापात विविधता.
- () मध्यस्थांचे प्रमाण अधिक.

- () किमती विणयक बाजार माहितीचा अभाव.
- () बाजार फी प्रमाण अधिक
- () बाजारातील व्यवहारात फसवणूक.
- () विश्रामगृहाचा अभाव.
- () शोक्करी संघटनाचा अभाव.
- () बाजार समिती कार्यालयाचा वेगळा दृष्टिकोन.
- () संधाण अभाव (पाऊस, मटकी जनावरे)

१६) कृषि उत्पन्न बाजार समिती, वडजच्या उत्कर्णाकरिता तुमच्या काय शिफारस-सचना आहेत ?

- १.
- २.
- ३.
- ४.
- ५.

संदर्भ सूची

अ) ग्रंथ :

- 1) Agarwal A.N., Indian Agriculture, Vikas Publishing House Pvt.Ltd., New Delhi, 1980.
- 2) Bansil P.C., Agricultural Problems of India, Vikas Publishing House Pvt.Ltd., New Delhi.
- 3) बोरोकर अशोक श्री. आणि कुलकर्णी पी.आर., भारतीय ग्रामीण अर्थव्यवस्था आणि सहकार, पिंपळापुरे आणि कंपनी, पब्लिशर्स, नागपूर (१९८४).
- 4) Clerk F.E. and Clerk C.P., Principle of Marketing, S. Marthins Press, Bombay.
- 5) Datta Rudder and Sundharam K.P.M., Indian Economy, S. Chand Company Pvt.Ltd., Ram nagar, New Delhi 110 055 (1987).
- 6) Gupta A.P., Marketing of Agricultural Produce of India, Mittal Publication, Delhi (1985).
- 7) Kulkarni K.R., Agricultural Marketing of India, Vol. Ist, The Cooperative Book Depot, Bombay.
- 8) Memoria C.B., Agricultural Problems in India, Kitab Mahal, Allahabad, Delhi (1985).
- 9) पंडित शांता आणि पाटील लीला, कृषि अर्थशास्त्राची मूलतत्वे, महाराष्ट्र विद्यापीठ ग्रंथ निर्मिती मंडळ, विधी महाविद्यालय परिसर, म. गांधी मार्ग, नागपूर, १९८९.
- 10) Shivram Prasad, A., Agricultural Marketing in India, Mittal Prakashan, Delhi (1985).
- 11) Sontakki G.N. and Deshpande R.G., Marketing Salesmanship and Advertising, Ravichandra Prakashan, Belgaum.

ब) अहवाल :

- 1) Government of India, Ministry of Agricultural Department of Rural Development Annual Report.
- 2) Government of Maharashtra, Directorate of Economics and Statistical Socio-Economic Review and District Statistical Abstract of Satara District, 1977.
- 3) कृषि उत्पन्न बाजार समिती, वडूज, वार्षिक अहवाल, १९७५-७६ ते १९८८-८९.

क) इतर :

- 1) ' अर्थसंवाद ' मराठी अर्थशास्त्र परिषद, त्रैमासिक खंड ६, अंक २, जुलै-सप्टेंबर, १९८२.
- 2) महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी-विक्री (नियमन) अधिनियम १९६३ आणि १९६७, जोशी-कायमखाने, ज्ञानदिप प्रकाशन, पुणे.
- 3) नियमावली (उपविधी) वडूज, कृषि उत्पन्न बाजार समिती.
- 4) Ambapkar G.B., Functioning of Regulated Market, A Case study of Shahu Market Yard, Kolhapur (M.Phil. Thesis) unpublished S.U.K.).
- 5) Kulkarni B.D., Functioning of Regulated Markets in Solapur District with Special Reference to Groundnut, Tur and Bajra, Ph.D. Thesis unpublished S.U., Kolhapur.
- 6) कार्यालयीन कागदपत्रे, तहशिल कार्यालय, पंचायत समिती कार्यालय, निर्बंधक सहकारी संस्था कार्यालय, वडूज, ता. सटाव.